

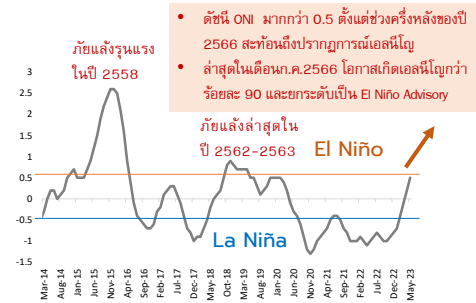
**เอลนีโญรุนแรงรอบใหม่
เริ่มแล้วในปี 2566 ... คาด
สร้างความเสียหายต่อภาค
เกษตรไทยรวมราว
48,000 ล้านบาท**

- ปรากฏการณ์เอลนีโญรอบใหม่เริ่มแล้วในปี 2566 สร้างความร้อนแล้งรุนแรงขึ้น สะท้อนผ่านปริมาณน้ำในเขื่อนและน้ำฝนในปัจจุบันที่อยู่ในระดับต่ำ ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรไทย โดยคาดว่า เอลนีโญจะสร้างความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรสำคัญในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 ที่จะมผลผลิตทยอยออกสู่ตลาดจำนวนมาก ประกอบด้วยข้าวนาปี มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ ให้ความเสียหายรวมราว 48,000 ล้านบาท โดยเป็นความเสียหายของข้าวเป็นหลัก
- มองต่อไปในปี 2567 เอลนีโญอาจรุนแรงขึ้นและลากยาวถึงมี.ค.2567 เป็นอย่างน้อย จะสร้างความเสี่ยงต่อผลผลิตสินค้าเกษตรให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะพืชฤดูแล้ง ทั้งด้านปริมาณและจำนวนชนิดพืชที่เสียหาย ต้นมูลค่าความเสียหายมากขึ้นกว่าปี 2566
- รุรทิวกลางน้ำ-ปลายน้ำที่ใช้สินค้าเกษตรเป็นวัตถุดิบ คงต้องเผชิญราคาวัตถุดิบต้นน้ำที่สูง และอาจเสี่ยงขาดแคลนวัตถุดิบได้ในบางจังหวะ

• ปรากฏการณ์เอลนีโญที่สร้างความร้อนและแห้งแล้งกว่าปกติ ได้เริ่มขึ้นแล้วในปี 2566 หลังจากที่ในช่วงราว 3 ปีก่อนหน้า ไทยเผชิญปรากฏการณ์ลานีญาที่มีสถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์ดี โดยล่าสุดในเดือน ก.ค.2566 องค์การบริหารมหาสมุทรและชั้นบรรยากาศแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NOAA) พยากรณ์ว่า **ขณะนี้โอกาสเกิดเอลนีโญมีเพิ่มขึ้น และยกระดับการเตือนภัยเป็น El Niño Advisory แล้ว โดยมีความน่าจะเป็นที่จะเกิดเอลนีโญทะลุร้อยละ 90 ส่งผลกระทบต่อลากยาวถึงอย่างน้อยในเดือนมี.ค.2567** ซึ่งจะมีสัญญาณความร้อนและแห้งแล้งชัดเจนมากขึ้น ตั้งแต่ในเดือนต.ค.2566 ส่งผลต่อปริมาณน้ำในเขื่อนและน้ำฝนที่อาจลดลง

เอลนีโญรอบใหม่เริ่มแล้วในปี 2566 และคงลากยาวไปอย่างน้อยถึงมี.ค.2567

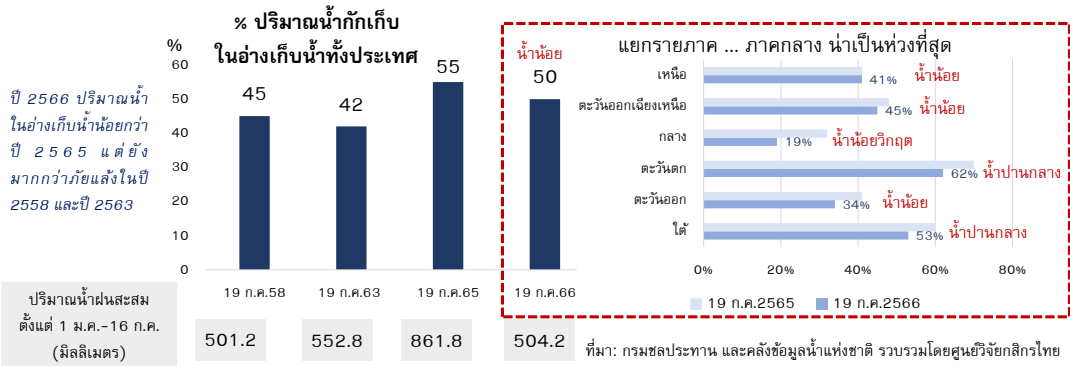
Oceanic Niño Index : ONI

ที่มา: NOAA (17 July 2023) รวบรวมโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

ทั้งนี้ สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ปัจจุบันมีปริมาณน้ำกักเก็บในอ่างเก็บน้ำทั่วประเทศที่ร้อยละ 50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์น้ำน้อย โดยพื้นที่ที่น้ำแห้งที่สุดคือ ภาคกลาง ที่มีปริมาณน้ำกักเก็บในอ่างเก็บน้ำเพียงร้อยละ 19 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์น้ำ

น้อยวิกฤตรวมไปถึงพื้นที่ที่อยู่ในเกณฑ์น้ำน้อยคือภาคตะวันออกภาคเหนือและภาค

ที่มา: กรมชลประทาน และคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ รวบรวมโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

ตะวันออกเฉียงเหนือ ที่น่าเป็นห่วงเช่นกัน นอกจากนี้ หากพิจารณาในแง่ของปริมาณน้ำฝน พบว่า ในช่วงวันที่ 1 ม.ค.-16 ก.ค.2566 ปริมาณฝนสะสมเฉลี่ยทั้งประเทศลดลงร้อยละ 41 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน อย่างไรก็ตาม ภัยที่ติดสถานการณ์ภาพรวมน้ำในเขื่อนและปริมาณน้ำฝนในปี 2566 ยังคงสูงกว่าปี 2558 ที่เกิดภัยแล้งรุนแรง

● ผลกระทบของเอลนีโญในปี 2566 ที่มีต่อภาคเกษตรไทย ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย คาดว่า เอลนีโญที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 อาจสร้างความเสียหายต่อพืชเกษตรสำคัญของไทยที่จะมีผลผลิตทยอยออกสู่ตลาดจำนวนมากในช่วงนี้¹

ประกอบด้วยข้าวนาปี มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ รวมคิดเป็นมูลค่าความเสียหายในปี 2566 ราว 48,000 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นความเสียหายในข้าวเป็นหลักที่ 37,631 ล้านบาท หรือเกือบร้อยละ 80 ของความเสียหายภาคเกษตรทั้งหมด ทั้งนี้ หากพิจารณาเทียบความเสียหายจากภัยแล้งที่มีต่อข้าวในอดีต พบว่า ภาพรวมความเสียหายของข้าวในปี 2566 น้อยกว่าในปี 2558 ที่เกิดภัยแล้งรุนแรง ทั้งในเชิงมูลค่าและปริมาณผลผลิตข้าวที่เสียหาย แต่มากกว่าปี 2563 ที่เกิดภัยแล้งล่าสุด นอกจากนี้ ตัวเลขความเสียหายดังกล่าวนี้ เป็นการประเมินความเสียหายในด้านพืชเท่านั้น ขณะที่ด้านปศุสัตว์และประมง แม้จะเป็นช่วงที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดมากเช่นกันในช่วงครึ่งปีหลังที่อาจได้รับผลกระทบจากความร้อนแล้ง แต่ภาพรวมผลผลิตปศุสัตว์และประมงทั้งปีนี้คงไม่ลดลงจากปีก่อนที่เผชิญโรคระบาดในสุกรอย่างโรค ASF

การประเมินความเสียหายของภัยแล้งที่มีต่อข้าวในปี 2566 เทียบกับภัยแล้งในอดีตรอบ 10 ปี

	ปี 2566f	ปี 2563	ปี 2558
มูลค่าความเสียหายของข้าว (ล้านบาท)	37,631	29,668	43,808
ผลผลิตข้าวที่เสียหายจากภัยแล้ง (ล้านตัน)	3.20	2.62	4.33
ราคาข้าวเฉลี่ย (บาทต่อตัน)	11,750	11,339	10,129
ประเภทข้าวที่เสียหาย	ข้าวนาปี	ข้าวนาปรัง	ข้าวนาปรัง
ประเภทแล้ง	แล้งหน้าฝน	แล้งตามฤดูกาล	แล้งตามฤดูกาล

หมายเหตุ: เพื่อให้เห็นภาพความเสียหายชัดเจนในแต่ละปี จึงขอแสดงตัวเลขความเสียหายต่อพืชเกษตรหลัก คือ ข้าว เท่านั้น
ที่มา: ประเมินโดยศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย (ก.ค.2566) จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

● มองไปในปี 2567 ตามที่ NOAA คาดว่า เอลนีโญจะทวีความรุนแรงมากขึ้นกว่าปี 2566 และอาจลากยาวไปถึงเดือนมี.ค.2567 เป็นอย่างน้อย ทำให้ไทยคงต้องเผชิญสถานการณ์น้ำที่ยากลำบากมากขึ้น ทั้งในแง่ของปริมาณน้ำต้นทุนในเขื่อนที่สะสมมาจากปี 2566 ที่อยู่ในระดับต่ำ รวมถึงปริมาณน้ำฝนที่น่าจะลดลง โดยศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย คาดว่า ผลกระทบของเอลนีโญที่มีต่อภาคเกษตรไทยในปี 2567 คงมีความรุนแรงขึ้น สร้างความเสี่ยงต่อผลผลิตสินค้าเกษตรให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะพืชฤดูแล้ง ทั้งด้านปริมาณและจำนวนชนิดพืชที่เสียหาย ต้นราคาให้อยู่ในระดับสูง โดยอาจมีตัวเลขความเสียหายมากขึ้นกว่าปี 2566 คือมากกว่า 48,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นความเสียหายที่มีต่อข้าวนาปรังเป็นหลัก เพราะเป็นช่วงที่ผลผลิตข้าวนาปรังจะทยอยออกสู่ตลาดจำนวนมากในไตรมาสที่ 1 ซึ่งต้องพึ่งพาน้ำในเขื่อนเป็นหลักและปลูกมากในภาคกลางที่เผชิญระดับน้ำในเขื่อนอยู่ในเกณฑ์น้อยวิกฤต ผนวกกับผลผลิตต่อไร่ที่สูง ทำให้ความเสียหายคงมีมาก รวมไปถึงพืชฤดูแล้งอื่นอย่างมันสำปะหลัง และอ้อย ที่อาจได้รับความเสียหายชัดเจน

นอกจากนี้ ด้วยสภาพอากาศโดยรวมที่ร้อนแล้งในปี 2567 อาจส่งผลกระทบต่อไปถึงการปลูกข้าวนาปีในไตรมาสที่ 2 ด้วย ที่อาจปลูกไม่ทันหรือมีผลผลิตต่อไร่ที่ลดลง กตตันผลผลิตข้าวนาปี ทำให้ภาพรวมในปี 2567 ความเสียหายของข้าวคงมีสูง เพราะมาจากทั้งข้าวนาปรังและนาปี ซึ่งอาจมีตัวเลขความเสียหายใกล้เคียงหรือมากกว่าปี 2558 อย่างไรก็ตาม ภัยที่ติด

¹ สัดส่วนปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรในช่วงครึ่งปีหลังเทียบกับผลผลิตทั้งปี 2566 โดยข้าวนาปีคิดเป็นร้อยละ 97.5 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 86.6 ยางพาราร้อยละ 61.4 ปาล์มน้ำมันร้อยละ 48.3 มันสำปะหลังร้อยละ 20.8 ลองกองร้อยละ 92.7 และลำไยร้อยละ 74.5 (ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

ติดตามระดับความรุนแรงของเอลนีโญในระยะข้างหน้า รวมถึงพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบที่จะส่งผลกระทบต่อประเภทพืชที่ได้รับความเสียหายด้วย

- **ปรากฏการณ์เอลนีโญไม่ได้ส่งผลกระทบต่อไทยเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อประเทศเพื่อนบ้านในแถบภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกด้วย** เช่น เวียดนาม เมียนมา สปป.ลาว อินเดีย เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญในโลกเช่นกัน เช่น ข้าว มันสำปะหลัง น้ำตาล เป็นต้น ดังนั้น ผู้ประกอบการกลางน้ำ-ปลายน้ำที่ใช้วัตถุดิบต้นน้ำจากแหล่งผลิตในแถบเอเชียคงต้องเผชิญราคาสินค้าเกษตรในระดับสูง ขณะที่ในอีกซีกโลกหนึ่งอย่างประเทศในแถบอเมริกาใต้จะแตกต่างกัน โดยจะมีปริมาณฝนที่มากกว่าปกติในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งแม้จะช่วยหนุนผลผลิตธัญพืชสำคัญให้เพิ่มขึ้น เช่น ถั่วเหลือง ข้าวสาลี ข้าวโพด เป็นต้น แต่เนื่องจากล่าสุด รัสเซียได้ประกาศยุติข้อตกลงส่งออกธัญพืชของยูเครนผ่านทะเลดำตั้งแต่วันที่ 20 ก.ค.2566 จึงอาจส่งผลกระทบต่อภาพรวมราคาธัญพืชโลกที่น่าจะขึ้นในระดับสูง กระทั่งต่อผู้ประกอบการกลางน้ำ-ปลายน้ำที่ต้องเผชิญราคานำเข้าธัญพืชต้นน้ำจากแหล่งผลิตในประเทศแถบอเมริกาใต้ที่มีราคาสูงเช่นกัน

ท้ายสุด ในระยะข้างหน้า ภาพรวมราคาสินค้าโภคภัณฑ์เกษตรโลกน่าจะยังคงยืนสูง จากปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศแปรปรวน และประเด็นด้านภูมิรัฐศาสตร์เป็นสำคัญ จะกระทบต่อธุรกิจกลางน้ำ-ปลายน้ำที่ใช้สินค้าเกษตรเป็นวัตถุดิบให้ต้องเผชิญราคาวัตถุดิบต้นน้ำที่อยู่ในระดับสูง และยังคงเสี่ยงขาดแคลนวัตถุดิบได้ในบางจังหวะ ซึ่งไทยเองก็คงได้รับผลกระทบไปในทิศทางที่สอดคล้องกับตลาดโลกเช่นกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการกลางน้ำ-ปลายน้ำของไทย คงได้รับผลกระทบดังกล่าวในระดับที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางธุรกิจและความยืดหยุ่นในการปรับตัวของผู้ประกอบการแต่ละราย ดังนั้น การเร่งเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการกลางน้ำ-ปลายน้ำ เพื่อให้สามารถรับมือกับความไม่แน่นอนด้านราคาและอุปทานสินค้าเกษตรต้นน้ำ นับว่ามีความจำเป็น

Disclaimers รายงานวิจัยนี้จัดทำโดย บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด (KResearch) เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะ หรือ ข้อมูลที่เชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้อันุมัติหรือรับรองเพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้า เป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)